

KÉP-TÁR

Antal Lusztig Képtár a Baltazár Dezső téren - Debrecen

Korunk hálózati társadalma generálja a képek digitális terjedését, megváltoztatja képekhez való viszonyunkat. Példaként felidézek egy találkozást Vojnich Erzsébettel: Festményeit mesteriskolás műterem-látogatás keretében mutatta meg, feszengve izlelgettük architektonikával telített részleteit, míg a kellő bátorságot összeszedve rákérdeztünk, vajon honnan fakad a forrásanyaga, miből indul ki vizuálisan egy-egy kép kapcsán? Mutatott néhány fotót, melyet valaha maga készített, s hozzátette, hogy ezek régi képek, ma már az internetről gyűjtött képek százait dolgozza fel, s gyúrja át, míg a vászonra kerülnek.

Némi megkönnyebbüléssel gondoltam mindennapjainkra a felismerés örömével, ez is EGY, nem lehet külön kezelni a valós helyszíneket, a valóságban készült fotókat, s a virtuális tér képeit. Agyi kameránk kiegészült a háló valóságával, s a bejárást kiegészítette a böngészés, az exponálást pedig a kiválasztás momentuma. A végeredmény ugyanaz mindkét esetben, a megítélés teszi személyessé a képet, más szavakkal kifejezve, a feldolgozás, a gondolat egyedivé munkálja számunkra.

A képek szerepének átértékelésével együtt a gyűjtemények jelentősége is megváltozott. A képek sokasága olyan kultúrtájakká váltak, melyek már sűrűségük okán is vonzzák az érdeklődést. A virtuális tárhelyekkel szemben az intézmények nemcsak egy minőségbeli ugrást nyújtanak, hanem a középület egyik legalapvetőbb feladatát elégítik ki, közösségnek adnak helyet. Ezért volt nagyon szimpatikus, hogy Batizi-Pócsi Gergő személyes élményeit elmondva a hely kapcsán ezt az oldalt emelte ki elsőként.

A diplomamunka szépen elemzi a tágabb összefüggéseket, a hely várostörténeti háttérét. A koncepció szövege és a szóbeli közlés szándékai is helyénvalóak, magától értődőek. Osztom Gergő véleményét a Baltazár Dezső tér léptékével kapcsolatban, kulcsfontosságúnak tartom a diplomahelyszín kapcsán kiemelni a térrel való viszonyulást. A léptéket a Kölcsey Központ túlságosan is meghatározza, mely arányos ugyan a terességgel, a térfala viszont meghatározatlan jelenleg, s a diplomaterv szándéka azt rendezni. Nagy kihívás, a léptékénél fogva! A nagyság ugyan összeegyeztethető a galériák, képtárak nagy helyigényével, de nehezen összeegyeztethető a diploma műfajával, mely inkább kisebb volumenű feladatokra ideális a hazai gyakorlat szerint. A tömeg keresgélésének izgalmas és meggyőző fázisai után kissé fejesugrásnak tűnik a megoldás. Érthető az amorf tömeg pavilonszerű vágya, mely léptékében emberközelibbé teszi a teret, s tiszta az ék alakú tömeg keretes beépítést lezáró szándéka. Nem világos viszont a kettő találkozása. Talán jót tett volna, ha e sejtyszerű betüremkedés eljut az osztódás fázisába, avagy a skiccek tanulsága szerint ismét visszatér oda. Módszertanilag értem, hogy a közelségük reakcióra kész, de mintha mégis inkább zavarnák egymást. A két városszöveti koordináta találkozásánál az ék már egy markáns állásfoglalást ad, s az amorf tömeg léptékében igen, de geometriájában nehezen kezeli a helyzetet. Például a süllyesztett tér és a két tömeg találkozását illetően határozatlan a megoldás. A pavilon maga is teret generál maga körül, inkább pontszerű szeretne lenni, de belecsúszik egy szövetszerűbb helyzetbe, amihez viszont nem elég terjedelmes. A szomszédos meglévő tömeg továbbépítése, a kijutás a tetőkertre jól megoldott.

Ezen köztes helyzetű alapállásból fakadó funkcionális ellentmondásokat Gergő jól kezeli. A bejáratot olyannyira hangsúlyosra formázza, hogy jelenlétéhez kétség sem fér. A belső funkcionális kialakítást a kellemetlenül beszűkülő hegyesszögökben sikeresen megoldja, a kiszolgálói és kiállítói oldalon eltérő igényű belmagasságok kialakítása némileg csikorogva, de működik. Szintén a belmagasság egyeztetés következménye, de megfontolandónak tartom egy ilyen szoborszerű plasztikus tömeg egységes kezelését, mely nem igényli a további bontást a tetőn.

A mesterséges és természetes fények viszonyát át kellene gondolni, a blackbox kialakításba nem lehet fényárból beesni, mert szemünk lassan szokik hozzá. Átmeneti terek hiányában az üveghomlokzatot egészen vissza kellene fogni. Ennek árnyékolása aránytalan problémákat okoz, mely felveti más megközelítés keresésének igényét. A 60%-os bevonat az üvegen energetikailag kezeli a helyzetet, de olyan tükröződést ad, mely egészen keménnyé változtatja a transzparens látványtervek vágyott világát. Este működik az elképzelés, nem véletlen, hogy a hasonló kortárs épületekről a legtöbb fotó alkonyatkor készül. A kétszintes üveghomlokzatot a lépték irányából is átgondolandónak tartom. A tömeg nem elegendően nagy ahhoz, hogy az acélmerezítés alig érzékelhető pókhálóvá vékonyodjon, sem nem elég kicsi, hogy el lehessen hagyni az acél segédszerkezeteket, így tárgyyszerűsítve az üveghomlokzatot.

Érdemben a konkrét kiállítandó anyag ismeretében lehetne továbblépni, mert általános kiállítás-technikai szempontból túlságosan tág intervallumnak kell megfelelni, ami építészeti értékeit nézve a semmilyen kategóriának felel meg. Jelen esetben ennél jóval ambiciózusabb az elképzelés. A formálásból adódó áramló terekből, a térbeli virtuális modell körbejárásából jobb tömegformálást látok, mint ami a kétdimenziós rajzokban megmutatkozik. A viszonylagosan üres terek nagy aránya nem gazdaságos, de közösségépítő, közösség-szervező szempontból nagyon hasznosnak bizonyul, s ez felülírja a hagyományos berögződéseket, hiszen a legfontosabb, hogy élettel teljenek meg!

A diplomaterv elfogadását javaslom!

Lévai Tamás
építész

Budapest, 2012. január 16.